

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 h.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Világke postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, szombat és ünnepnap kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszavételére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 205. szám. Nagyvárad. Szombat, 1914 Szeptember 5.

Közeledik a döntő győzelem

A világtörténelem legnagyobb csatáját vívjuk az oroszokkal — és győzelmesen készülünk megvívni a csatát.

Nem könnyű győzelmet aratunk. Szívós és a mellett tulerővel rendelkező ellenféllel küzdünk. Ugy szólnán lépésről-lépésre kell kicsikarni a győzelmet — de kicsikarjuk.

Mindig világosabb lesz az is, hogy a győzelem kivívásában a magyar honvédeké és a közös hadsereg ma-

gyar ezredeié lesz az érdem orosz-lánrésze. A magyar huszár-attak és a magyar szuronyroham dönti el mindenütt az ütközetek sorsát. Ezt a kettőt utánunk nem tudja csinálni senki. Az osztrák lapok is elragadtássa! irnak a magyar vitézségről. Majd meglátjuk, miben fog a békekötés után megnyilvánulni a magyarság iránti elismerés?

Tudósítónk a következőket jelentik:

Győzelmeink nagy jelentőségűek.

Bécs, szept. 4. A Reichspost írja: Az ellenség Orosz-lengyelországban való leveretésének nagy jelentőségét abban látja, hogy most már Auffenberg és Dankl új nagy erővel támogatják centrumunkat úgy, hogy Lemberg ideiglenes feladása sem lenne kedvezőtlen hatással a mai helyzetünkre.

A «Neue Freie Presse» hadi tudósítója kedvező jelnek tekinti azt, hogy a lembergi posta tegnap megérkezett a főhadiszállásra. Az a vonat, melyet eddig az ellenség veszélyeztetett, tegnap ótaismét veszélyen kívül áll.

Az oroszokat 50 kilométerre visszavertük.

(M. T. I.) Lembergben ma érkezett sebesültek azt a hirt hozták, hogy csapataink az ellenséget ötven kilométerre visszaszorították.

Az Osztrák-Magyar-Bank lembergi fiókja ma megkezdte a pénztári szolgáltatást.

A lembergi ütközet.

Magyar táv. iroda jelenti: A Lemberg előtti harc új stádiumba jutott, amennyiben tartalékaink a még mindig erős osztrák-magyar hadállások fokozottabb védelmére utban vannak. Ottani csapataink egyáltalán nem szorítkoznak védekezésre, hanem az állásokat folytonos támadó előtöréssel védelmezik.

Az ellenség, mely már a forszirozott betöréssel óriási veszteségeket szenvedett, így még inkább gyengül és egyre veszít támadó erejéből.

Auffenberg győzelme a legnehezebb ter-
repviszonyok közt küzdetett ki, mely alkalommal az ellenség Cholm—Wladimirwolinszki irányából mindig erősítéseket kapott. A győzelemhez tetemesen hozzájárult József Ferdinánd főherceg seregének merész előnyomulása, mely a csata győzelmes kimenetelehez a döntést adta. **Lemberg alatt csapataink védekezése az ötszörös többség ellen rendben történt.** Auffenberg serege teljesen akcióképes maradván, hatását nemsokára éreztetni fogja.

A pétervári ágyugyár aggódik.

(M. T. I.) A pétervári Seoda ágyugyár román mérnökeket elbocsátották a szolgálatból, mert állítólag fel akarták robbantani a gyárat.

Románia mozgósítása.

(Min. e. sajtóosztály.) A Neues Wiener Journal bukaresti tudósítója jelenti, hogy Románia mozgósítása a legteljesebb befejezéshez közeledik. A magyar-román határ teljesen szabad maradt.

Jankovics szerb tábornokot elfogták.

(M. T. I.) A Leipziger Nachrichten szerint Jankovics Bozsó tábornok, a Narodna Obrana elnöke hadifogságunkba jutott.

Az orosz hadsereg katasztrófája kelet Poroszországban.

Berlin, szept. 4. Hindenburg tábornagyszernagy csapatai keleten újabb győzelmeket aratnak. A foglyok száma napról-napra növekszik és immár eléri a kilencvenezret. Egyelőre nem állapítható meg, hogy mennyi ágyu és egyéb győzelmi jelvény van még az erdőkben és mocsarakban. Három orosz vezénylő tábornokot elfogtak. Az orosz fővezérlő tábornok orosz hírek szerint elesett. (Stein főhadiszállásmester. Min. sajtóosztálya.)

A nyugati harctérről.

A belga király megsebesült.

Bécs, szept. 4. A rotterdam—mechelmi küzdelemből Albert belga király is megsebesült. A király sérülése könnyebb természetű.

A francia kormány székhelye.

Az Est magánértesülése szerint a francia kormány székhelyét nem Bordeaux-ba, hanem Nantesba helyezte át.

Zeppelin léghajók Páris fölött

Budapest, szept. 4. Egy Zeppelin léghajó tegnap ismét megjelent Páris fölött és bombázta a várost. A bombázás óriási kárt okozott. Sok a halottak száma. A lakosságot leirhatatlan rémület togtta el.

Páris szeptember tizedikére várja a németek bevonulását.

(Cenz. táv.) Párisi jelentések szerint ott szeptember tizedikére várják a németek bevonulását. A városban óriási a pánik, csak egy lépés hiányzik még a forradalomhoz. Páris katonai kormányzója elrendelte, hogy a főváros környékén minden házat kiürítsenek.

Párisból menekülnek.

Budapest, szept. 4. (Cenz. távirat.) Genfi jelentések szerint a párisi vonatok naponként óriási tömegű menekülteket hoznak, köztük volt Cambon, volt berlini francia nagykövetség is, akit a svájciak igazolvány hiányában letartóztattak, de később ismét szabadlábba helyezték.

A lillei helyőrség elszaiadt.

Budapest, szept. 4. (Saj. tud. cenz. táv.) Lille erődjének helyőrsége a német csapatok elől hanyathomik menekült s kétségbeesett futását jellemzi, hogy az összes ágyukat épségben otthagyták.

Görögország mozgósít.

Budapest, szept. 4. (Tud. cenz. táv.) A tengerészeti minisztérium elrendelte a tengerészeti tartalékos korosztály behívását.

A japánok bombázzák Csingtaut.

Tokióból érkező hírek szerint a japán flotta megkezdte Csingtau német gyarmat bombázását.

42 centiméteres ostromágyuink a német hadsereg szolgálatában.

Berlin, szept. 4. A nagy vezérkar jelentése: A magas sziklák közt fekvő Givet záróerőd bevételénél ép úgy mint Namur bevételénél az Ausztria Magyarországtól kapott nehéz motorűtegek könnyebb szállitha-

tóságuk és a találás biztossága által elsőrangban hatottak és kiváló szolgálatot tettek.

Elfoglalt francia erődök.

Berlin, szept. 4. Hirson, Aixelles, Conde, Lapere és Laon záró erődöket harc nélkül vettük be, ennek folytán észak Franciaország összes záróerődei Maubeuge erőd kivételével a mi kezünkben vannak.

A németek káprázatos előnyomulása.

Berlin, szept. 4. Reins felé megkezdődött a támadás. Kluck tábornagy lovasági csapatai egész Párisig portyáznak. A nyugati hadsereg állépte az Aisne-i

vonalat és a Marne felé hatol előre, egyes előcsapatok már elérték az ellenséget. Kluck tábornagy, Bülow, Hausen és a Württembergi herceg hadseregei elől a Marne felé és azon túl visszavonult francia csapatok egyes részei Verdunra támaszkodva a német trónörökös csapatai ellen ellenállást kíséreltek meg, de dél felé visszaverték. A bajor trónörökös és Heerlingen tábornagy csapataival szemben még mindig erős ellenség áll megerősített hadállásokban. Francia Lotharingiában és Felső-Elszászban német és francia csapatok portyáznak és kisebb harcokat vívnak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tanulj és dolgozz hazád felszabadulásáért.

Lengyel orvosok a magyar Vörös-Kereszt szolgálatában. Minden lengyel imádkozik a magyar fegyverek sikereire.

... 1794 október 10-én Macziejowicz mezeyén Koszeinszki Tadeus vereséget szenvedett, maga is megsebesült. Az oroszok Varsó külvárosának, Prágának lakóit lemészárolták...

Igy jegyezte fel a történet író a lengyel szabadságharc leverését, a fehér sas bukását egy nemzet megsemmisülését. 1794. október 10-én vérbe fulladt a lengyel felkelés, de az utána következő évtizedekben még vonaglott egyet-egyét a valamikor szabad és a rabszolgaságtól irtózó ország.

Minden kínáló alkalmat felhasználtak a lengyelek, hogy lerázzák az orosz igát:

„Napoleon több ízben felhasználta a lengyel segítő csapatokat... Napoleon 1806 december 19-én ünnepélyesen bevonult Varsóba, ahol mint megváltót üdvözölték...”

„1830. november 29-én néhány lengyel hadapród behatolt Konstantin nagyherceg palotájába, a ki azonban elmenekült. Lengyelország néhány hét alatt felszabadította magát.”

„1831. január 25-én trónvesztettnek nyilvánították az orosz cári házat és egy

öt tagból álló nemzeti kormány vette kezébe az ország ügyeit...”

Véres sorozata az egymást követő eseményeknek, aminek folytatását Sándor, a „vas” cár megakasztotta.

Diebies tábornokot küldte 120 ezer emberrel Lengyelországra. Még eleinte, Sock és Dobre mellett most is a lelkesedő lengyel csapatok győztek, sőt Iganje, Wawra és Dembewilki mellett is megverték az orosz hadsereget. Osztovenka mellett azonban a „muszkák csordája” kerekedett felül. Diebies kolérában meghalt és a nálunk is közismerté vált Paskievic vette át a vezerséget. A lengyelek is új emberre, Dembinszkire bízták a vezetést.

Ugyanaz év szeptember 7-én vonultak be Varsóba ismét az oroszok.

Hogy mi következett ezután, mindenki tudja. Szibéria, egyetemnek bezárása, a kegyelem „alkotmány” eltörlése, durva erőszak és önkény!

Sok szenvedés, rengeteg vér és még több könny edzette meg a mi nemzetünket és ugyanezek tették életerőssé a lengyeleket is.

*

Néhány szó a német-francia háborúhoz.

III.

Eddigi két közleményünkben rá mutatunk arra, hogy Poroszország az 1870-71. évi hádjáratában gyors és meglepő sikereit az alapos, körültekintő és mindent jól megfontoló fáradhatlan előkészületeinek köszönhetette. Ismétlem, hogy ezek az előkészületek oly mintaszerekek voltak, hogy még most is 43 év múltán a katonai szakképzésnek egyik leggyakrabban használt kimeríthetetlen gazdag forrását alkotja ez a hádjárat. Ez volt az első háború, melyben mindkét fél hátultöltő puskával volt felszerelve. Ennek a háborúnak a gazdag tapasztalatából alakultak ki a még ma is érvényben álló elvek és szabályok nagy része, melyeknek helyességét az 1877-78. évi orosz-török háború, az 1904-5. évi orosz-japán háború, továbbá a legutolsó Balkán háború tapasztalatai is csak még jobban megerősítették. Persze ezen tapasztalatokat igen sok dologban kiegészítették az orosz-japán háború tanulságai, mert ott a jelenkornak legnagyobb

technikai vívmányai (kivéve a repülőgépeket) már mind alkalmazásban voltak és így azok hadi értéke gyakorlatilag is kipróbáltott. Most pedig térjünk át a jelenre és akkor látni fogjuk a szemünk előtt lejátszódó eseményekből, hogy a német energia nem hogy csökkent volna, hanem még határozottabb lépésekkel törtet előre diadalmas célja felé!

De viszont látjuk azt is, hogy a franciák is csak a régi maradtak és megint csak a német diktál nekik. Pedig amely hadsereg elvesztette cselekvési szabadságát, az már félig megvertnek tekinthető! Ugy látszik, hogy a franciák bátran fölvehetik a mozgósítási előkészületek programjába, hogy a hadműveletek 32-ik napján a kormány-nak Párisból szöknie kell, mert így volt ez 1870-ben és így volt ez ma is! Viszont a németek előjegyezhetik maguknak, hogy a hadműveletek 3-4-ik hetében föltétlenül Páris előtt állhatnak. Sőt a jövőben, hanem fog kelleni Lüttich és Namurnál az időt fecsérelni, még hamarabb is ott lehetnek!

Hogy a németek előkészületei mily körültekintőek és alaposak voltak, azt legjobban bizonyítja az az imponáló gyorsaság

és erély, a mellyel a német csapatok a mozgósítási parancs második napján magukat rávetették Belgiumra. A német mozgósítási parancs augusztus hó 1-én adatott ki és az augusztus hó 4-én megtartott birodalmi gyűlésen a kancellár az elképpent hallgatóságnak már arról számol be, hogy a német csapatok már Belgium területén robognak előre! Ugyanezen a napon a XX. század Napoleonja Vilmos német császár kiáltványt intéz népeire, melyet ezzel végez: „Küzdeni fogunk az utolsó lehetünkig és általi fogjuk a harcot a világ minden ellenségével szemben. Előre! Isten nevében! a ki velünk lesz miként apáinkkal volt!”

És a németek csakugyan küzdöttek és Isten is velük volt, mert különben nem tudtak volna egy oly fényes haditettet végrehajtani, mely páratlanul áll a világtörténelem összes eseményei között! Lüttich, a páncélos modern vár, augusztus 7-én már a németek birtokában volt és már Namur előtt is dörögtek a 42 centiméteres mozsarak 10 métermáza súlyú szörny lövedékeket röpítve ki magukból.

Valóságos kinematografikus gyorsaság-

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Tegnap, a galiciai gránieról hazaszállított magyar sebesülteket három lengyel orvos is elkísérte. Mind a hárman varsói születésűek, orosz katonai szökevények és rajongó hazaszeretők: *Dr Mowszyk Andrzej, dr Piekarek Mihal és dr Hrabowszky Anton.*

Kedves, szelid tekintetű urak, akik Varsóból szöktek Galiciába és azonnal beállottak önként, minden díjazásra való igény nélkül a magyar Vörös-Kereszt Egyesülethez. Dolgoztak lelkiismeretesen, fáradságot nem ismerve csupán lelkesedésből és most, hogy súlyosabb sebesülteket szállítottak, elkísérték őket, hogy utközben segítségre kéznél legyenek.

Munkatársunknak alkalma volt a német nyelvben teljesen járatos lengyel orvosokkal beszélni, akik a következő, sokszor megható, sokszor pedig csodálkozásra készítő részleteket mondták el Lengyelország viszonyairól:

— Magyarország és Németország is tisztában voltak azzal a háború megindítása előtt, hogy Lengyelhon szívvvel lélekkel, a hazafiak, férfiak és nők minden tudásukkal és erejükkel támogatni fogják az oda benyomuló hadseregeiket. Nem frázis az, hogy amikor az ellenségeskedés megkezdődött hártalan öröm lepte meg a lengyeleket. Hiszen, aki ismeri a mi történetünket, gondolhatja, hogy ezt az alkalmat sem fogjuk elszalasztani, hogy felszabadítsuk magunkat. Koszciuszkó lelke ég minden lengyel férfiban.

— Már a gyermekek nevelésének is az alapja, hogy Lengyelországnak fel kell szabadulni. Munkaszeretetre, takarékosságra oktatjuk fiainkat, mert meggyőződünk arról, hogy ahol dolgozó és gazdag nép lakik, ott a boldogulás útja nyitva áll. Tudtuk, hogy előbb gazdagnak kell lennünk, hogy aztán szabadok lehessünk. Természetesen a hazaszeretetről sem feledkeztünk meg.

gal peregetek le szemünk előtt ezek a borzalmas szép képek, fényesen hirdette a német energiának fölényét az enervált francia nép fölött. Mint látni fogjuk, a háborúak egész sorsa függött attól, hogy rá tudja-e tenni a német hatalmas tenyerét Belgiumra vagy sem? — Elgondolhatjuk tehát, hogy mily precizeknek kellett lenniök a békeelőkészületeknek egy ilyen, az egész hadjárat sorsát befolyásoló előművelet végrehajtására. Képzeltük csak el azoknak a német csapatoknak a helyzetét, amelyek ma még békésen költözték el vacsorájukat és alig 24 óra lefolyása után már térdig gázolva a vérben küzdenek a német becsületért Lüttich páncélos tornyai előtt! Ezek a csapatok nem élhették bele magukat fokozatosan a háború gondolatába, hanem mint a vízbe ugró, egyszerre zuhantak bele a legvéresebb események központjába.

Hogy teljesen megértsük azt a fölényt, melyet a németek ezen kezdeményezés által magukhoz ragadtak, megint kissé hátrafelé kell pillantanunk az utolsó négy évtized történetei felé.

Franciaország földrajzi határai csak Olaszország és Spanyolország felé nyújtanak nagyobb és nehezen áthágható akadályt, míg az 560 km. hosszú belga-német határ csaknem teljesen nyílt, csupán a Vogézeknek mintegy 100 km. hosszú hegylánc korlátozza délen valamelyest a mozgást.

Franciaország már a legrégebbi időkben is óriási pénzáldozatok árán igyekezett északi és északkeleti határait megerősíteni, hogy háború esetén a harc színterét lehetőleg sokáig távol tarthassa saját országától.

Nálunk kérem minden 12—13 éves gyermek tudja a lengyel, sőt az idegen nemzetek szabadsághőseinek életrajzát.

— Mikor pedig arra kerül a sor, hogy fiaink ott hagyják hazájukat és külföldi egyetemeken végezzék tovább tanulmányukat, vagy a lengyel munkások idegen országokban keressék boldogulásukat, olyan emléket, illetve parancsot, figyelmeztetést visznek magukkal, a mely sohasem engedi, hogy elfelejtsék lengyel létüket.

Dr Hrabowszky, dr Mowszyk és dr Piekarek egyszerre nyultak a zsebükbe és kivettek egy darabka pergamentet, amelyen a következő lengyel felírás olvasható:

*Ucz sie i pracuj za
odvolnienia Ojczyzuy!*

Tanulj és dolgozz hazánk felszabadulásáért!

A kemény pergament lap bal sarkában ott látszik a fehér sasos lengyel zászló.

— Ez, uram mindennél több nekünk. Mi például a berlini egyetemen tanultunk. Nekünk és még sok ezer külföldön tanuló és dolgozó honfitársunknak ez a darab pergament a hazánk, a vágyunk, a szerelmünk. Sokszor órák hosszáig elnéztük és aztán fokozott erővel, nagy lendülettel fogtunk a munkához. Tanultunk, nélkülöztünk, mert ezt parancsolta Lengyelország.

— Most pedig, hogy itt vagyunk, amikor könnyező szemekkel várjuk a diadalmas testvér nemzet csapatainak, a magyar hadseregnek áldást, nyugalmat, békét és szabadságot teremtő munkáját, most is elővesszük ezt a pergamentet és mély áhitattal imádkozunk a magyarok és lengyelek igazságos, jóságos Istenéhez. Győzelmet könyörgünk az önk seregeinek és felszabadulást a mi szegény, sokat szenvedett nemzetünknek!

A szerencsétlen kimenetelű 1870—71. évi háború után különös nagy szorgalommal láttak a franciák munkához és 1874 ig a német határ mentén, attól mintegy 40—50 km.-re hátra egy systematikus védővonalat létesítettek hatalmas övvarakból. Ez a védővonal a két semleges állam Belgium és Svájc között épült ki mintegy 250 km. hosszúságban és 4 nagy övvarból állott nevezetesen Verdun, Toul, Epinal és Belfort.

Ezen megerősített védővonalnak az volt a rendeltetése, hogy a francia hadsereg e mögött háborítatlanul gyülekezhesék, tehát hogy védelmet nyújtsanak a jobban fölkészült német hadsereg meglepetésszerű betörései ellen.

Látjuk tehát, hogy az 1871. évi nagy vereség után a francia hadvezetőség teljesen a védelem karjaiba vetette magát és ezzel teljesen elösmerte a németek óriási fölényét.

A revanche eszméje azonban mindinkább gyökeret vert az elkeseredett és megálázott lelkek mélyében, mely azután mindjobban cselekvésre unszolta a vezető köröket. Lassan-lassan kiheverte Franciaország a szenvedett nagy vereséget és hozzáfogott a hadseregének modern fejlesztéséhez.

Hihetetlen erőmegfeszítéssel igyekeztek lépést tartani, a folyton erősen fejlődő németekkel, de hát persze ez mind máig sem sikerült, mint azt az események bizonyítják. És így is csaknem 30 évnek kellett eltelnie, míg végre szakítani mertek a bizonyos tekintetben nagy gyengeséget eláruló védelmi rendszerrel.

Ezt a szakítást az 1899. évi február hó

A három lengyel ur, a kiknek arcát a hosszú utazás köszén füst finom rétege vonta, be majdnem sirva fakadt. Remélnék, bizakodnak a mi fegyvereink diadalában, mert hiszen a mi sikereink Lengyelhon végleges felszabadulását jelenti. (H. L.)

Tessék tépést csinálni.

A „Jobb kéz” egyesület Pally Lajosnéval az élén és a Biharmegyei Nőegylet Des Echerolles Kruspér Sándorné elnökével fáradságos munkát végeztek, hogy sebesülteink enyhületet találjanak azokban a szenvedésekben, melyeket értünk szenvednek.

A sebesültek ápolása nagy lelkiert és nagy idegerőt kíván, amivel nem minden nő rendelkezik. De társadalmunk ezen két egylete most oly munkára hívja fel Nagyváradi hölgyeit, melyben részt vehet mindenki, a leggyöngébb is.

Tépésre van szükség. A tépés roppant tömegére, melynek előállítására az egész város hölgyközönségének közreműködésére van szükség.

Tépést készíteni mindenki tud, a gyermek ugy, mint az aggastyán, még a leggyöngébb is. Olyan jócselekedet ez, amire a legszegényebbek is módja van, mert csak nagyon jól kimosott, tiszta fehér vászon kell hozzá.

Nem kell egyébre figyelni csak a feltétlen tisztaságra, mert a nem jól kimosott vászon szennye megfertőzi a sebet és ez a kis gondatlanság megöli azt a szegény katonát, akit a golyó életben hagyott.

A sebesültek jönnek éjjel-nappal, a kötszerek, a vatta megfogytak, a tépés azért szükséges, de azonnal, mert borzasztó gondolat volna, hogy csak egy sebesültünk is a miatt legyen menthetetlen, mert nem voltunk képesek kellően ápolni sebeiket.

Fogjon munkához mindenki, mert csak akkor lesz elég tépés, ha mindenki résztvesz a tépéskészítésben.

A kész tépést Pally Lajosné urnő a Jobb kéz egyesület részére a kir. ítélőtábla nagytermében veszi át, a Biharmegyei Nőegylet részére pedig Des Echerolles Kruspér Sándorné urnő a saját lakásán (Kapucinus-utcán) veszi át.

24-én hozott törvény mondotta ki, mely tetemesen leszállította a meglévő várak számát és azokat három kategóriába osztotta be. Megjegyezzük, hogy Franciaországnak 1900-ban még mindég 99 erődített helye volt, közte 17 nagy öv-var és öt megerősített hadikikötő.

Az első kategóriába azok a várak sorolnak, melyek fekvésükkel fogva, minden körülmények között nagy szerepet játszhatnak. A törvény ezekre kimondja, hogy mindég a kor színvonalán kell tartani és állandóan a legmodernebb harc és védelmi eszközökkel legyenek felszerelve.

A második kategóriába azokat a várakat sorolja a törvény, melyek csak bizonyos esetekben játszhatnak szerepet. Ezek csak korlátolt mérvben vannak felszerelve, nem is modern várak — és így a modern támadó eszközöknek sem képesek huzamosabb időn át ellentállani.

A harmadik kategóriába azok a várak és erődök tartoznak, melyeket egyáltalában nem tartatnak karban, hanem csupán a benne elhelyezett katonai raktárak és építmények stb. miatt tartatnak fenn.

Franciaország erődítményei jelenleg a következő övekre oszlanak:

- Az északkeleti határ a La Manche csatornától a Juráig;
- az Alpesi erődítmések Svájc és Olaszország felé;
- a spanyol határ erődítés és
- a tengerpart erődítései.

Nem eelünk most részletesen fejtegetni ezen erődítési övek értékét és feladatait, esu-

A magyar lovagiasság

A sebesült kozák-kapitány aggodalma.

Tegnap számunkban megírtuk, hogy a nagyváradi csapatkórházba egy kozák kapitányt is szállítottak, aki golyót kapott a lábába. A kapitány érdekes körülmények között érkezett be a papnevelő intézetben lévő kórházba. Míg Nagyváradig ért, több helyen megállt a vonat és mint ellenséges tisztnek mindenütt sok volt a néző közönsége.

Addig, míg a határszélen jártak, ez a néző közönség nem esett valami jól a szerencsétlen tisztnek, mert bizony akárhányszor hallotta a közönség soraiból, hogy:

— Üssük agyon a kutyát!

Ezek a fenyegetések mindannyiszor orosz nyelven történtek, amit megértett és megremült tőle. Egy egy állomáson, ha megállt a vonat, összeszorult a szíve. Visszagondolt feleségére és hat gyermekére, akik most talán ő érte imádkoznak, hogy haza térhessen.

Es ekkor ellenséges földön megsebesülve tehetetlenül fekdülni ezer és ezer ember közt, akikben egy-egy gyilkost vélt látni, akik minden pereben készek őt megölni.

A vonat robogott, ki az idegen elemek közül, bele a magyarok szívébe. És itt megváltozott minden. A haretéren bős, félelmetes magyar kitarja az ő meleg szeretetét és felemelte lovagias karját, védelmébe vette az ellenséges tisztet.

Mikor a sok-sok rettegéstől meggyötört tiszt megérkezett a mi pályaudvarunkra, hirtelen egyszerre és 20-30 rózsás arcú hölgy sietett a hordágy köré. Csakhamar százakra ment a közönség. És ebben a tömegben nem volt senki, aki támadásra gondolt volna.

A körülállók között volt egy ur, aki tudott oroszul és aki vigasztalta is a tisztet. Mikor orosz szót hallott a kapitány, egyszerre könnyekkel telt meg a szeme, könnyöngésre kulcsolta a kezét és úgy siránkozott, hogy ne bántásák. Elmondta, hogy odahaza Oroszországban felesége és gyermekei, még pedig hat gyermeke van, akik

pán azt a tényt szegezzük le, hogy a 300 km. belga határ mentén egyetlen egy első osztályú erődítmeny sincsen.

Az itt volt erődök legnagyobb részét fölhagyattak vagy pedig a III. osztályba soroltattak. (mint pld. Lille.) Csupán Maubeuge és Montmedy határerődök tartoztak a II. osztályba, de már ezekkel végeztek a németek, mint azt a haretérről jött hírekből tudjuk.

Párisig a németek utját már nem állja el modern erőd, mert La Fère, Laon, Rheims mint csak fölhagyott, érték nélküli III. osztályú erődök.

Ellenben megjegyzendő, hogy a belga határ és a Vogézek közötti német határ mentén csupa I. osztályú modern ötvárak (Verdun, Toul, Epinal, Belfort) épültek ki, párhuzamosan a határral, attól mintegy 40-50 km. távolságra. Ezenfelül a határon át vezető összes utak, modern utazó erődökkel vannak elzárva.

Ezek után könnyen érthető, hogy miért rontott neki Belgiumnak Németország oly ellenállhatlan vehemenciával! Egészen eltekintve attól, hogy Belgiumon át vezet a legrövidebb út Párisból Berlinbe, melyet a franciák kétségtelenül föl is használtak volna, ha a németek őket meg nem előzik, — de a mai helyzetben Németországnak valóságos létkérdése volt, hogy egy oly hadműveleti irány birtokába jussan, melyen gyors sikereket érhet el.

Németországnak, de meg nekünk is elsőrangú érdekünk most az, hogy a franciák mihamarabb leveressenek, hogy azután a felszabadult német erők egy része az orosz hadszíntérre legyen szállítható!

mind órára várnak és akiknek eltartása teljesen ötle függ és akiket úgy szeretne még egyszer viszont látni. A körülállók, mikor tolmácsolták nekik az orosz szavakat, könnyeztek. Dehogy bántotta volna valaki. Hiszen talán fölösleges is volt ez a kérdés, hiszen mi nem oroszok, sem franciák, hanem magyarok vagyunk.

Hogy pedig humanus, lovagias emberek közé jutott az ellenséges tiszt, arról legjobban meggyőződhetett tegnap, amikor már rendes tiszt ellátásban és kezelésben részesítették.

A sebesültek fogadása a vasutállomáson.

Állandó polgári segítség szervezése.

Az utóbbi napokban a haretérről nagyobb számmal érkeznek a sebesültek Nagyváradra. A vasut állomáson a tegnapi napig, míg el nem tiltották a közönség beözönlését, volt néző ezrével, de segítség kevés. A Vörös-Kereszt hölgyei és emberei ugyanis el vannak foglalva a sebesültek kötézésével, de a könnyebb sebesültekkel senki sem gondol, különösen olyan dolgok ellátása tekintetében, amiket a hölgyek nem végezhetnek; továbbá nincs aki valami kívánságukat teljesítse, vagy egy levelezőlapot megírjon a szegény sebesült katonáknak, leemelje őket a vasuti kocsiából, stb.

Rimler Károly polgármester tegnap délutánra értekezletre hívta össze azokat a férfiakat, akik hajlandók volnának állandó szolgálatot tartani a vasutállomásnál éjjelnappal, bizonyos csoportokban felváltva egymást s szolgálatára álljanak, segítségükre legyenek az érkező szegény sebesülteknek.

Az értekezletre zsúfolásig megtelt a városháza díszterme. Több mint 400 ember jelent meg, hogy felajánlja szolgálatát a humanus és hazafias munkára.

Rimler Károly polgármester üdvözölte a megjelenteket. Vázolta a háború borzalmait. Naponkint látjuk, hogy mint árasztja el a közönség a pályaudvart, de vajmi kevesen vannak, akik segíteni igyekeznének a szegény sebesülteken.

A jótékony hölgyek megteszik a kötelességüket, de vannak olyan dolgok, amiket a hölgyek nem végezhetnek s ami férfiakra vár. Egyes sebesülteket le kell emelni a kocsiából, valamint óhajtana, hogy részére beszeressenek, levelet akarna küldeni hozzátartozóinak, de vagy nem tud írni, vagy sebesülése miatt képtelen az írásra. Ezeknek a dolgoknak a teljesítésére van szükség a férfiakra és pedig éjjelnappal. Lelkes, szép beszédben hívja fel a megjelenteket, hogy vállalkozzanak erre a nemes munkára s jelezék, hogy minő nyelveket beszélnek, kinek van biciklije s hogy a nap melyik szakában vállalnának inspekcio tartást. A jelentkezőket egy bizottság beosztásán csoportokba s megjelölné, hogy melyik csoport mikor teljesítene szolgálatot. Az inspekcio idejére az illetők veres-keresztes piros-fehér-kék karszalagot viselnének.

A polgármester lelkes beszéde szívökig hatott a jelenvoltaknak s annak hatása alatt nyomban mintegy 400-an jelentkeztek.

A bizottság működése.

Az értekezlet után egy bizottság, dr. Agoston Péter elnökle alatt nyomban megkezdte a munkát.

A városban két urnát tesznek ki, hogy a közönség a már kiolvasott lapokat abba dobja. Ezeket a lapokat szétosztják a sebesültek között.

A vasutállomáson már ma, szombaton

reggel 9 órakor megkezdik az inspekcioát az egyes csoportok és minden hat órában másik csoport váltja fel egymást.

Ma, szombaton reggel 9 óra előtt a Nagy Sándor utcai népirodában találkozik az első csoport s kivonul a vasut állomáshoz, ahol délután 2 óráig teljesít szolgálatot. Ezután mindig reggel 8-2, délután 2-től este 8-ig, 8-tól éjjel 2 óráig és 2 órától reggel 8 óráig teljesítenek az egyes csoportok szolgálatot.

A bizottság különben a következő tájékoztató felhívást adta ki:

Felhívás! Valamennyiünk kötelessége hazaérkező sebesülteink szenvedéseit enyhíteni és szolgálatainkkal megkönnyíteni utjukat, hogy minél hamarabb és kevesebb fáradsággal juthassanak gyöngéd ápoló kezekhez.

Erre a célra alakult meg tegnap Nagyváradon a polgármester felhívására a város háza nagytermében a polgárbizottság, a mely ma reggeltől kezdve éjjel nappal felváltva a sebesült katonákat, lesegíti, utbaigazítja, kiszolgálja, levelet ír és újságokkal szolgál nekik.

Rimler Károly polgármester érintkezésbe lépett a pályaudvar parancsnokságával s máttól kezdve a pályaudvarra csak a polgári segélynyújtó karszalagos csoportok léphetnek be.

A segélynyújtó csoportokba bárki, akinek komoly szolgálatát igénybe vehetik, jelentkezhetnek. Tegnap délután már több százan jelentkeztek a pályaudvari szolgálatra.

A polgármester elnöklésével működő bizottság ezeket a polgárokat 15-20 csoportokba beosztva s a csoportok naponta négy-szer felváltva teljesítenek szolgálatot. A szolgálatot teljesítő csoportok névsorát a bizottság minden reggel a lapokban teszi közzé.

Az első csoport ma reggel 9 órakor Agoston Péter vezetésével lép szolgálatba. A csoport alább közölt tagja fél kilenc órakor a Népirodában jelentkezzenek, a hol megkapják a szolgálati karszalagokat, a következő csoportok pedig az alább feltüntetett sorrend szerint a vasut állomásnál pontos időben jelentkezzenek, a hol átveszik a szolgálatot és ugyanakkor a jelző karszalagokat is.

Figyelmeztetjük a közönséget, hogy máttól kezdve szigorú katonai kordon zárja el a pályaudvart a kíváncsiak tömegétől és csak a szolgálattevő polgárok, Vörös-Keresztes hölgyek és kiszolgáló hölgybizottság jelenhetnek meg a pályaudvaron a sebesülteket hozó vonatok érkezésénél.

Felkérjük a közönséget, hogy a sebesült katonák részére bármely nyelvű újságot juttassák a polgári bizottsághoz. E célra a kishídfőnél és a pályaudvaron hírlapgyűjtő ládák lesznek felállítva.

Az első 3 napi beosztás.

A bizottság tegnap nyomban megkezdte a szombaton reggeltől kedd reggelig szolgálatot teljesítő csoportokat a következőkben:

Ma, szombaton reggel 9 től délután 2 óráig:

csoportvezető: dr. Agoston Péter; tagok: Klein Albert, Stern Jakab, Sehvaroz Sándor, Pethő Zsigmond, Kovács József, Kopper Miksa, Csarnató László, Pável Mihály;

szombaton délután 2-től este 8 óráig: csoportvezető: dr. Rezső Mór, tagok: Pollák Zsigmond, id. Magyar Endre, ifj. Magyar Endre, Faragó Zsigmond, dr. Márta Sebestyén, dr. Boros János, Grosz Sándor kereskedő, Rottenstein Henrik, Frisch József, Lindenfeld Sámuel, Simon Gyula, Balogh Vilmos, Petry József, Stein Andor;

szombaton este 8 órától éjjel 2 óráig: csoportvezető: dr. Lázár Aurél, tagok: Dutka Ákos, Kiss István nyug. fogházor, dr. Egri Gergely, Diamandi József, Domokos Andor tanár, Rosenblüh Ferenc, Tatay Amb-

rus, Kelemen Vilmos, Simay Gyula, Sonnenfeld Andor, Weisz Izidor, Varga Imre (biciklivel), Bolkis Viktor;

szombaton éjjel 2 órától vasárnap reggel 8 óráig:

csoporthoz vezető: Tátray Sándor; tagok: Gáll Ezechiás, Cser József hivatalnok, Somogyi Lajos nyomdász, Klell István szerelő, Kamosa Imre, Polgár András, Grünberger Dezső, Tóth István, Kay Antal, Jászay Kálmán;

vasárnap reggel 8 órától délután 2 óráig:

csoporthoz vezető: dr. Adorján Ármán; tagok: Oltik Mózes, Vékonny Zsigmond, Franok Sándor, Róth Andor, Nagy P. István, Bereczky Sándor, Neumann László (biciklis), Megyeri János, Nagy Károly kőműves, Münich Dániel, Benedek Ferenc, Szendrey Lajos kárpitos;

vasárnap délután két órától este nyolc óráig:

csoporthoz vezető: dr. Bárdos Imre; tagok: Pelle János, Czitrovsky Rezső, Firu Miklós, Márta Joachim, Kiss Pál, Pásztor Gyula, Braun Mátyás, Kesztenbaum Márk (biciklis), Jónás Lajos kőműves, Vályi Géza, Markovits Sándor, Szegedi József, Paludi Károly, Bertalan Ferenc, dr. Grósz Imre;

vasárnap este 8 órától éjjel 2 óráig:

csoporthoz vezető: Dérnyi Imre; tagok: Nagy József, Friedmann Jenő, Dombrovsky József, Tóth Mihály, Papp József mázoló, Opra Márton, Berkes Lajos kereskedő, Kovács Gábor, ifj. Hlatky Endre, Nizsalovszky Endre, Morgenstein Miklós;

vasárnap éjjel 2 órától hétfőn reggel 8 óráig:

csoporthoz vezető: Fohn Dezső; tagok: Janky Károly, Farkas László, Máthé József, Bereczky Sándor, Grünwald Ferenc, Mertz Ernő, Keszler Manó, Szilágyi Gyula;

hétfőn reggel nyolc órától délután két óráig:

csoporthoz vezető: Réti Ignác dr.; tagok: Moskovits Béla, Schweiger László, Zsdán-szky Kálmán, Oeskó József, Sarkadi Sándor, Freyberger Farkas, Márkus Tivadar, Nyul Ernő, Puskás Károly, Ujhelyi Lajos, Akner Henrik.

hétfőn délután 2 órától este 8 óráig:

csoporthoz vezető: dr. György Ernő; tagok: Kocsis Károly, Stein Andor, Izsák Nándor, Halász Mihály, Kriskó Márton, Blum Zsigmond, Bürger Dezső, Szalay Elemér, Spitzer Béni, Mandák István, Endorfer József, Nagy Sándor;

hétfőn este 8 órától éjjel 2 óráig:

csoporthoz vezető: Boros Jenő; tagok: Bródi Márton, Bálint Mihály, Grosz Ignác, Eperjessy Sándor, Gelberg Jenő, Kánya Gyula, Biró László, Cseffy Ferenc, Lauer Sándor, Cserbu János, Székely László;

hétfőn éjjel 2 órától kedden reggel 8 óráig:

csoporthoz vezető: Székely Jenő; tagok: Öhlbaum Jenő, Biró István, Györy Károly (biciklis), Gyorgyesszky Pál, Schwarcz Mór, Frankfurt Adolf, Pázmány János, Weisz Dezső.

A polgári örök.

Szeptember 6-án esküsznek föl, 15-én kezdik meg a működést.

*

A polgári szolgálatra több mint kétszáz jelentkezővel s főként nappali szolgálatra. A tanács és a rendőrkapitányi hivatal már meg is csinálta a szükséges szervezetet s már elseje óta vannak kiképzés alatt. A polgárőrség hivatásának fontosságáról, vállalkozásuk szépségéről és hasznáról szinte nem is kell beszélni, annyira elevenen érezi azt mindenki, aki csak tud róla, gondol rá. Csúpan a közönséget akarjuk egy szóval figyelmeztetni a polgárőrség megbecsülésére, a polgárőrség tekintélyének emelésére.

A polgárőrség e hó közepén kezdi meg működését, reméljük, hogy megértéssel, rokonszenvvel, megbecsüléssel fogadja őket a közönség, hiszen miértünk fáradsnak, a mi érdekünket s kényelmünket védik.

Egyben adjuk a rendőrkapitányi hivatal következő hirdetését:

A rendőrkapitányság ezúton kéri fel a polgári örököt, hogy f. hó 6-án, vasárnap délelőtt fél 10 órakor a városháza közgyűlési termében a polgári őrség megalakítása és az eskü letétele céljából megjelenni sziveskedjenek.

Kéri a rendőrkapitányság, hogy ez alkalommal egy darab „visit” nagyságu fényképet is sziveskedjenek magukkal hozni az igazolvány kiállítása céljából.

HÍREK

*** Ma koronázzák meg az új pápát.** Rómából jelentik: A pápa koronázása ma lesz a Sixtusi kápolnában.

*** Az önkéntes ápolónők vizsgálója.** A Vörös-Kereszt-egylet önkéntes ápolónőinek vizsgálója csütörtökön a közönség élénk érdeklődése mellett lefolyt és egy a gyermekmenhely, mint a babaképzésben, zsidókórházban s biharmegyei kórházban kiképzett ápolónők az összes hozzájuk intézett kérdésekre teljesen kielégítő feleletet adtak. Az előirt felavató ünnepély vasárnap, e hó 6-án d. e. 11 órakor fog megtartani a városháza nagytermében. Ez az ünnepély teljesen nyilvános, részt vehet rajta bárki, ki az ügy iránt érdeklődik. Az egylet tagjai pedig, kiket az idő rövidsége miatt írásbéli meghívni ez alkalommal nem lehet, ez uton kéretnek fel, hogy mentül tömegesebb megjelenésükkel az ünnepély fényét emelni sziveskedjenek. Az ünnepély programja egyébként következő: 1. Hlatky Endre főispán elnök megnyitó beszéde. 2. Dr. Fráter Imre felavató beszéde a növendékekhez. 3. A karszalagok és diplomák ünnepélyes átadása. 4. Bachmann Fülöpné öngyászata beszéde. 5. Elnöki záró szó. Miután magunk is rendkívül fontosnak tartjuk az önkéntes ápolónői intézmény fejlesztését, azt hisszük szolgálatot teszünk az ügynek, ha azt a közönség figyelmébe ajánljuk.

*** A sebesültekhez nem engednek idegeneket.** A tartalékkórház parancsnoksága a következő értesítést adta ki: Figyelmeztetjük a t. e. közönséget, hogy a tartalék kórház parancsnokságának nem áll módjában ezen kórház korlátlan látogatását megengedni, mert a tömeges látogatás megnehezíti az orvosok és ápolók amugy is igen nehéz működését; de ezáltal alkalom nyílik a sebesültek zaklatására, másrészt hihetetlen, nyugtalanító, sőt ijesztő hírek terjesztésére, ami szigorúan tilos. Felkérjük tehát a közönséget, hogy a sebesülteknek szánt élelmiszereket és egyéb ajándékokat adja át a Vörös-Kereszt egyesületnek, mi úgy ezen egyesület, mint más jótékonyági egyesületek tagjainak igazolványokat fogunk kiadni s akkor ezek ezen ajándékokat naponta d. u. 3-6 óráig kioszthatják. A súlyosan sebesültek hozzátartozói részére igazolványok fognak kiadni, amelyekkel a betegek d. u. 2-4 óra között meglátogathatók. Fehérnemű, ágynemű és hason minőségű egyéb ajándékok, közvetlenül a kórház parancsnokságához juttatandók el.

*** Adományok a Vörös-Keresztnek.** A pályaudvarnál fölállított üdítő állomásra minden nap érkeznek sebesült szállományok. Ezeknek a sebesülteknek mindenki a tehetségéhez mérten küldjön valamiképp azért, hogy ez által is fájdalmaikat némileg enyhítse. Akinek tehát akár milyen haragni valója, gyümölcse akár felesleges

fehérneműje vagy párnája vagy olyan holmiok van, amit a katonák felhasználhatnak adja a Vörös Keresztnek, az majd szétesztja a sebesült katonáknak. Eddig a következő adományok gyűltek be: Kuk Lőrincné 2 kosár gyümölcs, Bányai Károlyné 2 kosár gyümölcs és virágok, Ritoók Károlyné vegyes gyümölcs, szivar, Berkovits Károlyné Margitta 2 kapric párna, Horváth Eudróné tészta, gyümölcs, cigaretták és hűsítő italok, özv. Goldmann Arminné 3 lepedő, Ösmeretlen adakozó 2 kapric párna, Schwarcz Gyuláné 50 darab hősapka, Csécsi Nagy Imróné párnák, Schwarcz Gyuláné 1000 cső tengeri és 2 szekér görög dinnye, több polgárnő étkeket, italokat és fehérneműket, Ferencz Simon, Hóba Sándor, Szabó János és Szilágyi János 13 kosár gyümölcs, özv. Mádi Jánosné, Murkucz Gyula és Bringye György gyümölcs, névtelen urnó egy csomag vászonnemű, Máté Lőrincné egy kosár alma, Fazekas Lajosné 2 toll párnát gyümölcsöt és teát, Andriská Józsefné sok turós lepény, Vály Géza gyümölcs, Varró Domokos tejcseszlék. Stepper Ottó cukrászsütemény.

*** Hogyan tudakozódjunk a harcossokról?** A Vörös-Kereszt budapesti értesítő irodája (IV. Váci-utca 38.) felkéri a hozzáfutató érdeklődőket, hogy levelükben a kért katonák nevén, rendfokozatán, ezredén, századán, stb. kívül ha lehet, születési helyét és évét is közöljék, hogy az értesítésnél a személyazonosságát határozottan megállapíthassák.

*** Nem indulnak a fürdővonatok.** Tegnap számunkban közöltük, hogy szeptember 30-tól kezdve ismét közlekednek a fürdővonatok. Ez a hír tévedésből csuszott be híradásunkba, mert erről a rendelkezésről értesítés a nagyváradi forgalmi főnökséghez még nem érkezett.

*** A szerajevói merénylő cin-kostársai.** Sinjából jelentés érkezett a zágrábi Obzorhoz, hogy a csendőrség letartóztatott két boszniai szerb diákot, akik állítólag résztvettek a trónörökös ellen elkövetett merénylet előkészítésében. Az egyik husz, a másik huszonöt éves, mindketten középiskolai tanulók. A merénylet elkövetése után Dalmáciába menekültek és előbb Metkovicsban tartózkodtak és innen vándoroltak faluról-falura. Ez keltett éppen gyanút a csendőrségben és Sinjben letartóztatták mindkettőjüket.

*** A harctér sebesültjei és halottjai.** A harctéren elesett vagy megsebesült katonákról megjelent a veszteségi kimutatás 9. száma. Ebben bennünket közelebbről a következők érdekelnek:

Tiszt: Hoffmann Frigyes tart. hdn. 37. gy. e. 3. sz. megsebesült.

Legénység: Balan Kreschun pött. 37. gy. e. 3. sz. megsebesült. Balog Gusztáv pött. 37. gy. e. 1. sz. megsebesült, Bán Tivadar pött. 37. gy. e. 3. sz. meghalt, Barátki Lajos e. tizedes 37. gy. e. törzs megsebesült, Bereczki Mihály pött. 37. gy. e. 1. sz. meghalt, Czinczár József tiz. 37. gy. e. 3. sz. megsebesült, Diósi Lajos 37. gy. e. 3. sz. meghalt, Erdődi József pött. 37. gy. e. 3. sz. megsebesült, Fekete János pött. 37. gy. e. 2. sz. megsebesült, Flóruca Demeter pött. 37. gy. e. 3. sz. megsebesült, Fridon Gabriel pött. 37. gy. e. 3. sz. meghalt, Gyurik János pött. 37. gy. e. 1. sz. megsebesült, Háló Sándor pött. 37. gy. e. 4. sz. megsebesült, Herdela Zakariás pött. 37. gy. e. 3. sz. megsebesült, Jank Péter pött. 37. gy. 3. sz. megsebesült, Juhász Antal tiz. 37. gy. e. 3. sz. megsebesült, Kiss Mihály 37. gy. e. 4. sz. megsebesült, Kise Tivadar pött. 37. gy. e. 3. sz. meghalt, Komlósi György pött. 1. sz. megsebesült, Kovács Imre pött. 1. sz. megsebesült, Kovács Gábor pött. 3. sz. megsebesült, Kurtán Lajos pött. 1. sz. megsebesült, Mozsik Imre 3. sz. meghalt, Nagy Ferenc pött. 3. sz. megsebesült, Nagy József 3. sz. megsebesült,

Nagy József tart. szak. vez. 2. sz. megsebesült, Nyiri Sándor pótt. 3. sz. megsebesült, Oláh Lajos pótt. 1. sz. meghalt, Petrika János pótt. 2. sz. meghalt, Pintye István pótt. 3. sz. megsebesült, Sulyok Dezső pótt. 2. sz. megsebesült, Szabó Albert pótt. 3. sz. megsebesült, Szabó Sándor pótt. 1. sz. megsebesült, Szabó Imre pótt. 1. sz. megsebesült, Szatmáry Ferenc pótt. 1. sz. megsebesült, Száva Mihály pótt. 3. sz. megsebesült, Szelezsan György pótt. 3. sz. megsebesült, Szilágyi Benjámín 3. sz. megsebesült, Szőke Lajos pótt. 1. sz. megsebesült, Szorán Vasil pótt. 3. sz. megsebesült, Szur Tivadar pótt. 3. sz. megsebesült, Tasnádi György pótt. 1. sz. meghalt, Török István pótt. 1. sz. megsebesült, Tóth István 1. sz. megsebesült, Tripa Mózes pótt. 3. sz. megsebesült, Tyusgye Péter 3. sz. megsebesült, Veres Demeter pótt. 3. sz. megsebesült, Zilahy József pótt. 3. sz. megsebesült, Zsurka Sándor pótt. 1. sz. megsebesült. Valamennyien a 37. gyalogezredtől.

*** A hadbavonultak elhagyottjaiért.** Ujabb adományok: Perlesz József 200, Schwartz Oszkár gyűjtése: Auerház Izsák —50, Erika —40, N. N., Editke, Schvaroz Soma, N. N. Veiman Tibor —30 —30, Hollódi, Fredi, Sándor, Oszkár, Magda, Lili, Oszkár, Jenő, Sándor, Ervin, Klári, Marianne, Ernő, Mizzi, D. R. —20—20, Jenő —24, Ilina, Margit, Elza, N. N., Klári, N. N., N. N., N. N., Annus —10—10, összesen 654. Stole Gizella gyűjtése: Stole H. I., Akosi I., Stole G. —50—50, N. N. —60, N. N. —40, Goldstein M. X. Y. —30—30, N. N. 40—40 fill., N. N., N. N., Novi Karola, N. N., 20—20 fill., B. B., N. N. 10—10, összesen 520. Veisz Erzsike és Vadász Annuska gyűjtése: Veisz Emilné, Vadász Annuska, N. N., Freiberger Adélka, Rotbart Endre, özv. Spitzné 1—1 kor., Rotbart Ilonka, Vadas Odónné, N. N., Róth Dánielné 50—50 fill., R. I., Róthbart Lázárné 50—40 fill., N. N., N. N., K. D., Markovites Iluska, N. N., N. N., N. N., Vadász Ernő 20—20 fill., N. N., N. N., Zuckerman Erzsike N. N., Biderman Zsigmond —10, N. N. —10, N. N. —10, László Gyula —10, Veisz Erzsike —10, Stark Rózsi —6, N. N. —5, N. N. —4, összesen: 1155. Egy másik gyűjtőiben: Olvashatlan, B. B. —50—50, Grósz A., B. né, N. N., Csutak Erzsike —40—40, özv. Kósa Lajosné, Sönné —30—30, K. L., N. N., N. N., N. N., T. D., N. N., N. N., N. N., N. N., Klein József —20—20, N. N., N. N., N. N., N. N., Goldstein —10—10, összesen 570. Hönig Rózsi gyűjtése: H. F., Hönig Márton 1—1, N. N. —80, Végner Mór —40, Kámer Aronné —30—30, N. N., N. N., Nagymama, Hönig Józsefné —20—20, Brüll József —12, N. N., N. N., N. N., N. N. —10—10, összesen 5 korona 42 fillér. Margitai András gyűjtése: Strausz Károlyné —60, Thomas Irma, N. N. —50—50, M. N. —30, Margitay Ilonka, M. S. né, N. N. —20—20, N. N., Kovács Miklós, M. S., Czuvek Chaián, V. S. né —10—10, B. S. —14, összesen 3 korona 14 fillér.

*** Szervezni kell a tüzoltóságot.**

Eddig csak önértékből tették meg a hatóságok, hogy a hadba vonult tüzoltók helyett önkénteseket toboroztak és pótolták a nagy hiányokat. Tegnaptól kezdve ez a feladat kötelessége minden közigazgatási hatóságnak. — A belügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy mindenütt, ahol a tüzoltók száma lepadt, pótolni kell a polgárság soraiból, még pedig díjazás nélkül. A vidékre nézve a miniszter külön kiemeli, hogy ha nem volna még tüzoltóság, azt azonnal szervezni kell, sőt mindenütt be kell hozni a rendszeres éjjeli ügyeletes szolgálatot is.

*** A katonák hussal való ellátása.**

Mióta az országot katonai vonatok száguldják végig és hatalmas embertömegek szállnak meg egy-egy helyen, azóta a hús-fogyasztás oly nagy mérvet öltött, hogy

sok helyen megtörtént az az eset, hogy az újabb katona-szállítmányok nem tudtak hushoz jutni. Ennek jórészt az volt az oka, hogy az állatbetegségektől fertőzött helyekről nem volt szabad az egészséges marhákat sem kiszállítani. Tegnap ebben az ügyben a minisztertől rendelet érkezett Fráter Barnabás alispánhoz. A miniszter e rendeletben tudatja, hogy a katonai élelmészre a jövőben az egészséges állatokat el lehet szállítani, csupán a hatóságok kötelesek szigorúan ellenőrizni, hogy az előállított marhát azonnal le is vágják.

*** Butorozott szobák.** Egy vagy több személyre, legelegánsabb berendezéssel teljes kiszolgálással, rövidebb vagy hosszabb időre kiadó Nagy Sándor-utca 4.

*** Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiú bokszipő K. 7, férfi bokszipő v. chevró fűzős v. zugos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyancsak minden uridivatok a legjutányosabban szerzhető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

Legújabb táviratok.

...

Az új pápa koronázása.

Róma, szept. 4. (Saját tudósítónktól.) Pius unokafivérének a Szent Péter templom kanonokjává való kinevezésén kívül elrendelte az új pápa, hogy Pius nővéreinek nagyobb évjáradeket folyósítsanak.

Corriere Italia jelenti: A pápa tekintettel a komoly helyzetre azt kívánja, hogy koronázása ne történjék tulságos pompával. Elrendelte, hogy nyolcadikán konzistorium tartassék. Piffel, Chernoch és Guisadol biborosok teszik a fejére süvegét.

A Vatikán új államtitkára.

Budapest, szept. 4. A Magyar Távirat jelenti: XV. Benedek Ferratta bibornokot vatikáni államtitkárá nevezte ki.

Feladják Párist?

Róma, szept. 4. Magyar Távirati Iroda jelenti: A Giornale d' Italia szerint Páris helyzete kétségbeesítő. A lakosok nem mernek a házból kimozdulni mindenütt Zeppelineket látnak. Forradalmi pánik uralkodik egész Franciaországban.

A Havas ügynökség jelenti Bordeauxból, hogy a minisztertanács Viviani elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen Páris feladásának kérdésével foglalkoztak.

Hadvezetőségünk nem titkolózik.

A sajtóhadiszállásról jelentik, hogy a hadvezetőség elhatározta, hogy nem titkolózik, nehogy a lakosság nyugtalanodjék. A haditudósítókat csoportonként beosztják egyes hadtestparancsnokok mellé.

A harmadik hegyi dandár hőstette.

Budapest, szept. 4. A főhadiszállásról jelentik, hogy a hadsereg főparancsnoka ma a következő parancsot adta ki: Az altövácsi határvidéken álló három hegyi dandár már kevés idővel ezelőtt snájdig betörést intézett

montenegrói területre, melyet teljes siker koronázott.

Rövid tüzelés után egy kicsiny bátor csoport augusztus 30-án újabb előre törést kísérelt meg a Bileczka előtt álló számra tulerőben levő montenegrói haderők ellen. A Pongrácz Henrik vezérőrnagy parancsnoksága alatt álló bátor dandárnak több napi hősies támadásokban sikerült nagy veszteséggel visszaverni a montenegróikat akiktől elvettek egy nehéz üteget és az erősen szorongatott Bileczka határ erődítményt teljesen felmentették. Becsületbeli kötelességemnek tartom, hogy ezt haladéktalanul közöljem az összes parancsnokokkal és csapataikkal azzal a megjegyzéssel, hogy természetesen nem mulasztottam el a délvidéken küzdő bajtársaim e dicső tényét legalázatosabban jelenteni Ó felségének is. Frigyes főherceg gyalogsági tábornok. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

SZÍNHÁZ

...

Az Obsitos mai előadásának keretében két kitűnő szerep Angyal Ilka és Kabos Gyula kezeibe jut, akiknek művészetével oly kedvessé lett a nagyváradi közönség előtt.

Lotti ezredesei. Vasárnap délután ismét színre kerül. Lotti szerepét ez alkalommal is Horváth Mici fogja játszani.

Az Inyenélők vasárnap este kerül színre. A kitűnő életkép, mely telve van szebbnél-szebb eredeti dallammal, a legjobb szerep osztásban kerül színre.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

Hirdetmény.

a polgárőrség életbeléptetése tárgyában.

A városi tanács — a hadbavonult rendőrségi tisztek és rendőrök helyeinek és szolgálatának pótlására önként jelentkezett polgárokból polgárőrséget szervezett, melynek feladata: a háború tartama alatt, a csend, rend fentartásában és a személy- és vagyónbiztonság megőrzésében hivatásos rendőrségünket segíteni és támogatni.

Midőn polgártársaink ezen hazafias készségéről a nyilvánosság előtt beszámolunk, egyben közhírré tesszük, hogy a polgárőrség hivatalos működését és szolgálatát f. évi szeptember hó 15 ik napján reggel 8 órakor kezdi meg.

Teljes bizalommal fordulunk a város összes lakosságához azon kéréssel, hogy a polgárőrség minden egyes tagját — aki tisztán hazafias kötelességérzetéből kifolyólag egészen díjtalanul vállalkozik erre a közérdekű, nagy és nehéz szolgálat ellátására — hivatalos eljárásában mindig polgártársi szeretettel, megbecsüléssel és rokonszennel fogadni sziveskedjenek.

Különbözn pedig a polgárőrség tagjai, mint felelős és felelősketett nyilvános örökhatóságú közegeknek tekintendők és velük szemben elkövetett bűncselekmények esetében a büntető törvény különös rendelkezéseinek oltalmában részesülnek.

Nagyvárad, 1914. szeptember 1-én

Rendőrfőkapitányság.